

af Grundene, hvorfor Tilgangen til Seminarierne er saa ringe, er sikkert den, at de Lærertilvninger, der ydes i Øjeblikket, ikke staar i Forhold til, hvad der ydes i Løn i andre Virksomheder. Det er saaledes, at f. Eks. en ung Smedesvend paa 20 Aar kan tjene sine 2,000 Kr. om Aaret, medens en Seminarist kan faa Lov at gaa — og det er meget almindeligt — først som Hjælpeleerer, saa som Andenleerer, til han maaske bliver sine 30 Aar, og sidder altsaa i den Tid i et Embede, som ikke giver ham mere end 700—800—900—1,000 Kr. om Aaret, altsaa neppe Halvdelen af det, som en Industriarbejder kan tjene paa et langt tidligere Stadium og uden at have anvendt saa meget paa sin Uddannelse, som en Seminarist er nødt til at anvende paa sin. Det gør naturligvis sin Indflydelse gældende saaledes, at mange, som ellers maaske kunde have haft Lyst til at gaa Lærervejen, nu afholder sig derfra.

Men der er en anden Ting, som ogsaa gør sin Indflydelse gældende ved den begyndende Lærermangel. Det er § 8. Den kommer til at virke paa den Maade, at mange Lærere ikke længere vil være med til at forberede de unge Mennesker til Eksamen. Der stilles i Øjeblikket den Fordring, at et ungt Menneske, som vil paa Seminariet, for det første skal bestaa en Optagelsesprøve og for det andet skal have deltaget et Aar i praktisk Skolegerning under Ledelse og Uddannelse af en Lærer. Og naar de unge ude paa Landet vil gaa den Vej, er den første, deres Forældre eller Værger i Almindelighed henvender sig til, den stedlige Lærer, idet de taler med ham om den Vej, de har tænkt, de unge Mennesker skal gaa. Og naar det nu er blevet almindeligt indenfor Lærerstandens bestemt at fraraade de unge at gaa den Vej og endvidere, hvad der er notorisk, bestemt at nægte at tage Del i de unges Forberedelse til Optagelse paa et Seminarium, kan man forstaa, at paa denne Maade kommer § 8 til at øve en stærk Virkning. Lærerne søger ogsaa paa anden Maade at værge sig imod § 8 ved at boykotte Embeder, men den Maade at bekæmpe § 8 paa er sikkert ikke nær saa virksom som den anden Maade. Denne anden Maade gaar stille og ubemærket hen, men den er langt virksommere og er sikkert Aarsag i, at Tilgangen til vore Seminarier er saa lille, at vi maaske i den kommende Tid kan være udsatte for at staa overfor Lærermangel. Jeg tror derfor, det bliver

nødvendigt, selv om vi ikke kan tage det store Spørgsmaal om Tilsynsloven op — det er netop et af de Stridsspørgsmaal, som maaske ikke egner sig til at tages op i Øjeblikket —, at vi tager under Overvejelse, hvad man kan gøre for at undgaa Lærermangel, og hvad man kan gøre for at ændre § 8 saaledes, at den Modstand, som Lærerne har gjort imod denne Paragraf, og den Bitterhed, som de nærer overfor den, kunde blive ændret ved, at der blev truffet en anden Ordning end den, som nu er gennemført ved § 8.

Jeg vil derefter gøre nogle Bemærkninger vedrørende Ungdomsskolen. Jeg ved nok, at man ikke maa kalde den saaledes, der er Folk, som ikke kan lide at høre det Navn, men det er nu alligevel det, hvorunder den er kendt over det ganske Land, man kan herinde paa Rigsdagen protestere imod det, saa meget man vil, det bliver alligevel det Navn, hvorunder denne Skole arbejder sig frem. Nogen Fremgang er der, men ikke megen. Vi har i alt 70 Ungdomsskoler omkring i Landet. Den Bevilling paa 15,000 Kr., der for 2—3 Aar siden blev indført paa Finansloven, staar der endnu med det samme Beløb. Ganske vist er der efter Statsregnskabet forbrugt mellem 19,000 og 20,000 Kr., men det drejer sig, som man vil se, endnu kun om smaa Beløb; man kan ikke sige, at Ungdomsskolen er trængt igennem, saaledes som vi alle haabede, den skulde. Jeg vil her henlede den højtæredede Ministers Opmærksomhed paa, om det ikke kunde være formaalstjenligt, at Ministeriet udsendte en Opfordring til samtlige Kommunalbestyrelser i Landet, og at denne Opfordring udgik i Løbet af Efteraaret, saaledes at den kunde komme til at gøre sin Virkning til den Tid, hvor Ungdomsskolen skal begynde, altsaa her ad Jul. Denne Opfordring til Sogneraadene og Byraadene skulde gaa ud paa at oprette Ungdomsskoler, og den skulde endvidere gøre dem opmærksom paa, hvilke Betingelser der stilles fra Regeringens Side, og endvidere paa, at Staten er villig til at bære 50 pCt. af de med en Ungdomsskoles Oprettelse og Drift forbundne Udgifter. Jeg tror, at en saadan Opfordring, naar man gav den det Omfang, jeg her har nævnt, vilde øve god Virkning og mange Sogneraad og Byraad vilde sikkert skride til Oprettelse af disse Ungdomsskoler, maaske allerede i den tilstundende Vinter.

Jeg mener dernæst ogsaa, at Lovgivningsmagten bør tage Spørgsmaalet om